

תוספות מסכת פסחים דף ח עמוד א

מטה החולקת בתוך הבית ומפסקת - פרש"י דלענין תחתיה מיירי וקשה דלפי' לא ה"ל למימר החולקת אלא מפסקת ותו לא אלא י"ל חולקת בתוך הבית ומפסקת היינו שמונחת באמצע הבית וחולקת היינו שמגעת מכותל לכותל ואינו יכול לעבור מצד אחר אלא על גבי המטה או ישוח ויעבור תחתיה וקאמר דאין צריך בדיקה לצד הפנימי וכן משמע בירושל' ובתוספתא דקאמר רשב"ג אומר מטה שהיא חוצצת החולקת בתוך הבית ועצים ואבנים מונחים תחתיה בודק צד החיצון ואינו בודק צד הפנימי ומתוך הירושלמי משמע דבריייתא דקתני בה עצים ואבנים גרס אין צריך בדיקה והא דלא משני הכא שיש עצים ואבנים משום דלא משמע ליה שבשביל כך אין צריך בדיקה [אלא] משום דאין דרך לשוח ולעבור תחת המטה ומשני הא דמידליא התם צריך בדיקה לפי שרגליה גבוהין ויכול לעבור תחתיה בלא שחייה אי נמי במידליא א"צ דלא ניחא לעלות על גבה ולעבור וי"ס דגרסי אין צריך בקמיייתא ובבבביתא צריך ולפי גירסא זו נקט עצים ואבנים סדורים תחתיה לרבותא ור"ח גרס בתרויהו אין צריך ופריך מהא דבקמיייתא לא בעינן עצים סדורים ובבבביתא בעינן. הכא כשהכלב יכול לחפש אחריו - ולכך אינו פטור אלא מפני הסכנה והא דמשמע גבי מפולת דאם הכלב יכול לחפש אינו כמבוער וצריך לבערו ולא מיפטר מפני סכנת עקרב אור"י שאני התם דודאי איכא חמץ הטריחוהו חכמים להשכיר פועלים במרא וחצינא אבל הכא שאין החמץ ידוע לא הטריחוהו.

רש"י מסכת פסחים דף ח עמוד א

מפני שאור הנר יפה לבדיקה - לקמיה מפרש מאי מעליותא מאבוקה. לאורה נבדקת - לאור שלה נבדקת, ואין צריך להביא לה אור הנר בלילה, אלא בודקה ביום. ודהיכא - באיזה מקום בחדר לא סגיא לה לאור הארובה. אי נימא להדי ארובה - נגד החור ממש, אמאי לא, היינו אכסדרה. לצדדין - של חור. ונגה - של עתיד לצדיקים, כאור של שבעת ימי בראשית יהיה. קרנים - מלשון כי קרן עור פניו (שמות לד) וזהרורין מיד הקדוש ברוך הוא לו לצדיק, מזיו של הקדוש ברוך הוא ילכו זהרורין להקרין פני הצדיקים, ולא יהיה אורם שוה לאורו אלא כנר בפני האבוקה. אורו לאחריו - ואדם האוחזו לפניו הוא בודק, הלכך אין יפה לבדיקה. בעית - מתיירא שלא יבעיר את הבית, ואין לבו על הבדיקה יפה. האי משך נהריה - אור הנר נמשך ומארך במקומו, ואינו דולק בקפיצות אלא נח במקום אחד. מיקטף איקטופי - נפסק וקופץ תמיד, לשון הקוטפים מלוח (איוב ל). כל לאיתויי מאי - דלא תנא מקום שמכניסין בו כו'. חורי - שבכותל. העליונים והתחתונים - הגבוהים יותר מדאי והנמוכים יותר מדאי, ואין נוחין להשתמש - אין צריך לבדוק. וגג היציע - אף על פי שהוא נמוך, הואיל ומשופע - אין צריך לבדוק, אבל שאר גגין שלהן לא היו משופעין. יציע - אנפרי"ץ +תוספת מבנה נוסף מאחורי הבית. כל לאיתויי מאי - דלא תנא מקום שמכניסין בו כו'. חורי - שבכותל. העליונים והתחתונים - הגבוהים יותר מדאי והנמוכים יותר מדאי, ואין נוחין להשתמש - אין צריך לבדוק. וגג היציע - אף על פי שהוא נמוך, הואיל ומשופע - אין צריך לבדוק, אבל שאר גגין שלהן לא היו משופעין. יציע - אנפרי"ץ +תוספת מבנה נוסף מאחורי הבית. גג המגדל - משטי"ר +ארון+ של עץ, שנותנים לתוכו כלים ואוכלים, תוכו צריך בדיקה ולא גג. ורפת בקר - שאם היה שם חמץ - הבהמות אכלוהו. ולולין - מקום דירת תרנגולין. ומתבן - בית התבן, דמה דרכו של חמץ שם, וכן אוצרות יין ושמן. החולקת - מעמידין אותה במקום מחיצה לחלק תשמישי הבית, ואורחא דמילתא נקט. ומפסקת - יש הפסק בין שוליה לקרקע, כגון שרגליה גבוהים למטה. עד מקום שידו מגעת - כגון שהכותל עב הרבה. ומפסקת - יש אויר בין שוליה לעצים. קשיא חורין אחרין - דקא תנא הכא חורין צריכין בדיקה. הא - דקתני לעיל אין צריכין בעילאי ותנאי שאין נוחה תשמישתן בדקתני בהדיא והא באמצעי שנוחים להשתמש. דמדליא - שגבוהה הרבה, ויש אויר תחתיה הרבה - נוחה תשמישתה. דמיתתאי - אף על פי שיש קצת אויר - אין נוחה תשמישתה. במסתפק - אוצר שמסתפק הימנו יין לשולחנו - צריך בדיקה, פעמים שהשמש נכנס להביא יין כשהוא כלה על השולחן, ופתו בידו. יש קבע לאכילה - יודע הוא כמה שמן צריך לכך וכך בני אדם, ומביאו קודם סעודה, ואין צריך לעמוד מן השלחן ולהביא, אבל יין - אין קבע לשתייה, פעמים ששתיית סעודה [זו] מרובה משל אתמול, ואין השמש בקי בדבר. עשו אוצרות שכן בבבל - להצריך בדיקה במסתפק, כאוצרות יין בארץ ישראל, דכיון דרגילין בו - אין קבע לשתייתו. הא ברברבי - אין צריך בדיקה, שיש להם קבע ואומד, ואין צריך לעמוד ולהביא באמצע הסעודה. זוטרי - אין להם קבע ואומד, וצריך לעמוד ולהביא. בי מלחי - בית המלח. ובי קירי - שעוה, צריך בדיקה לפי שעומד מתוך הסעודה להביא מלח ונרות. דנפל - אם נפל הבנין אין מחייבין אותו לבדוק את גל אבנים אלא למראית העין, אבל לא להכניס ידו ביניהן, ומתחלה כשהיה הכותל קיים - נשתמש בחורין, ועכשיו נפל ויש שם סכנת עקרבים, שדרכן לימצא באשפות ובגליון. בשאין הכלב יכול לחפש אחריו - הכי מפרש לה רבן שמעון בפרק שני, ותניא: כמה חפישת הכלב - שלשה טפחים. שמא תאבד לו מחט - קודם לכן, ואתי השתא לעיוני בתרה, וכיון דמתכוין אף למחט - לאו שליח מצוה הוא, וניזוק. וכהאי גוונא - דמתכוין למצוה ולצרכו, לאו שליח מצוה הוא, בתמיה.